

SÖZÜN ÖZÜ

ESKİ ÇAĞLARDAN GÜNÜMÜZE ÜNLÜ YAZARLAR
VE DÜŞÜNÜRLERDEN ÖZLÜ SÖZLER

DERLEYEN VE ÇEVİREN: CELÂL ÜSTER

4. BASKI

♥ can

SÖZÜN ÖZÜ

ESKİ ÇAĞLARDAN GÜNÜMÜZE ÜNLÜ YAZARLAR
VE DÜŞÜNÜRLERDEN ÖZLÜ SÖZLER

DERLEYEN VE ÇEVİREN: CELÂL ÜSTER

1005 YAZAR, 267 KAVRAM, 5264 ÖZDEYİŞ

© 2010, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2010
4. basım: Ocak 2017, İstanbul
Bu kitabın 4. baskısı 500 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit
Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26
Topkapı-İstanbul
Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-1154-1

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com/9789750711541
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 31730

SÖZÜN ÖZÜ

ESKİ ÇAĞLARDAN GÜNÜMÜZE ÜNLÜ YAZARLAR
VE DÜŞÜNÜRLERDEN ÖZLÜ SÖZLER

DERLEYEN VE ÇEVİREN: CELÂL ÜSTER

1005 YAZAR, 267 KAVRAM, 5264 ÖZDEYİŞ

İÇİNDEKİLER

Kavramlar dizini	9
Önsöz	13
Okuyucuya not.....	17
ÖZLÜ SÖZLER.....	19
Yazarlar dizini	337

KAVRAMLAR DİZİNİ

Abartı	19	Bilim	64
Acı	19	Bilimkurgu	66
Acıma	21	Borç	66
Açgözlülük	22	Bürokrasi	67
Açlık	23	Büyü	68
Adalet	24	Cehalet	69
Ağlamak	25	Cehennem	71
Ahlak	26	Cennet	72
Aile	27	Cesaret	73
Akıl	28	Ceza	74
Alçakgönüllülük	29	Cimrilik	75
Aldatmak	30	Cinayet	76
Alışkanlık	31	Cinsellik	77
Altın	32	Cömertlik	79
Anababalar	33	Çalışma	80
Anı	35	Çekicilik	81
Aptallık	36	Çeviri	82
Arkadaşlık	37	Çiçekler	83
Armağan	39	Çocuklar	84
Askerler	40	Dalkavukluk	86
Aşk	41	Dans	86
Avcılık	45	Dedikodu	87
Aydınlar	46	Değer	88
Ayna	47	Değişim	88
Ayrıcalık	48	Deha	89
Ayrılık	49	Delilik	91
Bağımsızlık	50	Demokrasi	92
Bağışlamak	51	Deneyim	93
Bağnazlık	51	Deniz	94
Barış	52	Devrim	95
Başarı	53	Dil	97
Başarısızlık	54	Din	98
Başkaldırı	55	Diplomasi	100
Beden	56	Doğa	101
Bekârlık	57	Duygu	103
Bellek	58	Dünya	104
Bencillik	59	Dürüstlük	105
Bilgelik	60	Düş	106
Bilgi	61	Düşman	107
Bilgisayar	62	Düşünce	108

Edebiyat	111	İnanç	178
Eğitim	114	İnatçılık	180
Eğlence	116	İnsanlar	181
El	117	İntihar	186
Eleştiri	118	İntikam	188
Erdem	120	İrade	188
Erkekler	121	İstek	189
Eşitlik	122	İtiraf	190
Evlilik	123	İyilik	191
Eylem	125	İyimserlik	192
Felsefe	126	Kadınlar	193
Fırsat	128	Kahramanlık	195
Fotoğraf	129	Kapitalizm	197
Gazetecilik	130	Karakter	198
Gece	131	Karamsarlık	199
Geçmiş	132	Kayıtsızlık	200
Gelecek	133	Kendini Beğenmişlik	201
Gelenek	134	Kentler	202
Gelişme	134	Kesinlik	203
Gençlik	135	Kıskançlık	204
Gerçek	137	Kitaplar	205
Giysi	139	Klasikler	208
Görev	140	Komşular	209
Görünüş	140	Korkaklık	210
Gözler	141	Korku	211
Gurur	143	Kötülük	212
Güç	144	Kuşaklar	214
Gülmek	144	Kuşku	215
Günah	145	Küçük Görmek	216
Güven	146	Kültür	216
Güzellik	147	Merak	217
Hak	149	Mevsimler	218
Hapishane	150	Milliyetçilik	219
Hastalık	151	Mimarlık	220
Hayal Gücü	152	Mizah	221
Hayat	154	Moda	222
Hayranlık	159	Mutluluk	222
Hayvanlar	159	Mutsuzluk	224
Hazırcevaplıklar	161	Mükemmellik	225
Hekimler	162	Müstehcen	226
Hırs	163	Müzik	227
Hırsızlık	164	Nefret	228
Hoşgörü	165	Okumak	229
Hoşgörüsüzlük	166	Öfke	230
Hukuk	167	Öğrenmek	231
İlmlilik	168	Öğüt	231
İrkçilik	169	Ölüm	232
İçki	170	Ölümsüzlük	236
İçtenlik	172	Övgü	237
İdealizm	173	Özeleştiri	237
İftira	174	Özgürlük	238
İhanet	175	Özgüven	241
İkiyüzlülük	176	Para	242
İletişim	177	Pişmanlık	244

Politika	245	Varoluş	304
Reklam	247	Vicdan	305
Renkler	248	Yalan	305
Ruhbilim	248	Yalınlık	307
Rüşvet	249	Yalnızlık	308
Sabır	250	Yanlış	309
Sadakat	251	Yaratıcılık	311
Sağduyu	252	Yaşlılık	312
Sağlık	252	Yazarlık	314
Sanat	253	Yazgı	321
Sanatçı	256	Yemek	322
Sansür	258	Yenilgi	323
Satranç	259	Yenilik	324
Savaş	260	Yergi	325
Seçim	262	Yetenek	326
Sertüven	263	Yetinmek	327
Sessizlik	264	Yoksulluk	327
Sevgi	265	Yozlaşma	328
Sevgili	265	Yönetim	329
Seyahat	266	Yurttaş	330
Sıkıntı	267	Yüzler	331
Sır	267	Zafer	332
Sigara	268	Zaman	333
Sinema	269	Zenginlik	335
Sohbet	270	Zorbalık	335
Son Sözleri	271		
Soru	272		
Soyluluk	273		
Söz	274		
Suç	275		
Şehvet	276		
Şeytan	277		
Şiddet	277		
Şiir	278		
Talih	281		
Tanrı	282		
Tarih	284		
Tartışma	287		
Tehlike	287		
Teknoloji	288		
Televizyon	289		
Tembellik	290		
Temkinlilik	291		
Ticaret	291		
Tiyatro	292		
Toplum	294		
Tutku	294		
Tutuculuk	295		
Uluslar	296		
Umut	298		
Uygarlık	299		
Uyku	300		
Ülkeler	301		
Ün	303		

ÖNSÖZ

Bir romanı, bir denemeyi, bir şiiri okurken, kısacık söylenmiş, ama bizi derinden etkileyen bir söze rastgeldiğimizde, “Müthiş!” deriz kendi kendimize. “Daha iyisi söylenemezdi!” Böylesi sözler, her zaman bir roman, deneme ya da şiirde değil, kimi zaman bir felsefe yazısı, yaşamöyküsü, özyaşamöyküsü ya da anı kitabında, kimileyin bir sohbetle de çıkabilir karşımıza. Engin bir deneyimin, zengin bir yaşamın imbiğinden süzölmüş ya da derin bir gözlem gücüne yaslanmış sözlerdir bunlar. Bir düşünceyi, bir duyguyu, bir ilkeyi kestirmeden anlatan, eskilerin *vecize* ya da *kelâm-ı kibar*, Batılıların *maxime* ya da *aphorisme* dedikleri bu özlü sözlerle karşılaştığımızda, önümüzde yaşamın o güne değin hiç aklımıza gelmemiş bir boyutu açılır, konuya o güne değin hiç öyle bakmamış olduğumuzu sezinleriz. Gerçekten de, Jean Rostand’ın dediği gibi: “Bazı özlü sözler o denli benzersiz bir etki bırakır ki, insanda söylenecek başka söz kalmadığı duygusu uyandırır.” Keskin bir zekânın ürünü olan bu sözler bilgece, alaycı, yergili, asice, şaşırtıcı, bazen de bozguncu, yıkıcı yorumlar getirirken yaşamın, toplumun, doğanın, var olmanın özünü değişik açılar ve yönlerden kısıvrak yakalar, insanı kimileyin şaşırtır, bazen şöyle bir gülümsetir, kimi zaman da derin derin düşündürür.

Dilimizin ucunda, aklımızın kıyısında

Yazı yazarken ya da bir konuşma hazırlarken, zaman zaman dilimizin ucunda, aklımızın kıyısında bir söz ya da bir düşünce dolaşır, ama bir türlü dilimize gelmez, aklımıza düşmez. O konuda söylenmiş, yazılmış çok güzel bir söz olduğunu belli belirsiz anımsarsınız da, tam anlamıyla aklımıza getiremeyiz; ya da sözü anımsasak bile kimin söylediğini çıkaramayız.

Sözün Özü adını verdiğim bu kitap, dilimizin ucuna kadar gelen özdeyişlerin yanı sıra, aklımızın ucundan bile geçmeyen özlü sözleri de elinizin altına getiriyor.

Kendi başına da anlam taşımalı

Sözün Özü’ne seçilen özdeyişler, romanlardan, öykülerden, şiirlerden, denemelerden, oyunlardan, yaşamöyküleri ve özyaşamöykülerinden, anı kitaplarından alıntılanan sözlerden, tümcelerden oluşuyor. Kitaba giren yazar ve ozanlar arasında hiç kuşkusuz Aisopos ya da La Fontaine gibi kıssadan hisse çıkarmaya düşkün olanlar ya da La Rochefoucauld gibi özdeyiş tutkunları da var; ne ki, buraya aldığım özdeyişlerin çok büyük bir bölümü belirli metinlerin belirli bağlamları içinde söylenmiş sözlerden oluşuyor. Bu kitaba alınmalarının ölçütü, bağlamlarının dışına çıkarıldıklarında, kendi başlarına okuduklarında da bir anlam taşıyabilmeleri, bir düşünce tadı içermeleri, kendi başlarına birer alıntı olarak da kullanılabilmeleri oldu.

“Tek kitaplı insandan kork!”

Bu alıntılar derlemesinin en önemli özelliklerinden biri, farklı anlayışlar, değişik bakış açıları ve bambaşka yaklaşımlara açık olması. Her şeyden önce, Aquinolu Tommaso’nun “Tek kitaplı insandan kork!” sözü yol gösterdi bana. Kitaba aldığım sözleri kendi anlayışıma ya da belirli bir anlayışa göre seçmedim. Okuyucuya, belli bir konu ya da kavramla ilgili birbirine benzemeyen, dahası birbirinin karşıtı düşüncelerin, bakışların zengin, rengârenk bir güldestesini sunmak istedim. Böylece,

Sözün Özü’nde, farklı çağlardan, değişik uygarlıklardan, apayrı uluslardan, bambaşka meşreplerden yazarların özlü sözleri buluştu.

“Âşıklara kim yasa koyabilir!”

Dünya kuruldu kurulalı en çok yazılıp çizilmiş, en çok konuşulmuş kavramlardan birini, Aşk’ı örnek verebilirim. 5. yüzyılın son çeyreğinden 6. yüzyılın ilk çeyreğine uzanan bir zamanda yaşamış Romalı bilgin Boethius meydan okur: “Âşıklara kim yasa koyabilir? Aşkın en büyük yasası kendisidir...” Boethius’la aynı dönemde yaşamış Bizanslı ozan Mabeyinci Pavlos yine de temkinlidir: “Sakın sırrımızı ele verme, / Aşkın gizlisi baldan tatlıdır...” 17. yüzyıl İngiliz şairi Dryden, “Aşk, akılsızın aklını başına getirir, akıllının aklını başından alır...” der. Bir yüzyıl kadar sonra, Fransız düşünürü Diderot, aynı sözü Dryden’den biraz farklı bir biçimde söyleyecektir: “Aşk, akıllının aklını başından alır, akılsıza verirmiş...” İngilizlerin, incelikli mizahıyla ün salmış romancısı Jerome K. Jerome, ustalığını aşk konusunda da konuşturur: “Aşk kızamık hastalığı gibidir; hepimiz geçirmek zorundayızdır...” Oscar Wilde’a gelince; o, yerginin sivri oklarını kendini beğenmişlere gönderir: “İnsanın kendini sevmesi, hayat boyu sürecek bir aşkın başlangıcıdır...”

Yergi ustaları

Oscar Wilde’dan söz açılmışken, insanlığa mal olmuş bu tür özlü sözleri söyleyenlerin önemli bir bölümünü yaşama ve dünyaya eleştirel bir gözle bakabilen yergi ustalarının oluşturduğunu söyleyebilirim. Sözgelimi, katı ya da aykırı görünen gerçekleri dile getiren özdeyişleriyle ünlü La Rochefoucauld. Sonra, Aydınlanma çağına öncülük eden, zorbalık ve yobazlıkla yılmadan savaştan, eleştiriyi yeteneği, keskin zekâsı ve yergileriyle devrim çağına hemen öncesinde Avrupa uygarlığının gelişimini etkileyen Voltaire. Bilgece mizahın büyük ustası Mark Twain. Elbette, Londra edebiyat çevrelerinde genç yaşta zekâsı ve parlak kişiliğiyle önemli bir yer edinen, yapıtlarıyla döneminin egemen ahlâk anlayışına meydan okuyan Oscar Wilde. Çeşitli alanlardaki gözüpük eleştirileriyle edebiyat, siyaset ve ekonomi alanlarında çağının düşüncesinin biçimlenmesine büyük katkılarda bulunan George Bernard Shaw. Amerikan yaşam tarzına yönelttiği acımasız eleştirileri ve saldırgan üslubuyla tanınan H.L. Mencken. İnce bir zekânın ürünü olan deyişleriyle ünlenen, tiyatro eleştirilerindeki amansız dili yüzünden *Vanity Fair* dergisinden kovulan Dorothy Parker. Filmlerinin yanı sıra kitaplarında da çağdaş yaşamın saçmalıkları ve çelişkilerini ince bir yergi ustalığıyla yansıtan Woody Allen. Hepsisi de, “zehirli sözler”iyle, kalemin ve dilin kılıçtan keskin ve sivri olduğunu kanıtlamışlar.

İnsanlığın ortak dili

Bu kitabı hazırlarken, dilden dile dolaştığına inandığımız, birçok dilde ortak bir nitelik alan, ama kimi kaynaklarda bir yazara mal edilen ya da yakıştırılan sözlerin beni yine de şaşırttığını söylemem gerekir. Örneğe, “Aşkın gözü kördür...” sözünün 14. yüzyıl İngiliz ozanı Chaucer’ın bir dizisinde karşımıza çıkması, benim için hoş bir şaşırtı oldu. Ama bugün gündelik yaşamımızda ortaklaşa bir özdeyiş olarak dillerde dolaşan bu sözün köklerine, Eski Roma’da, Plautus ve Horatius’ta da rastlayınca, şaşkınlığım bir kat daha arttı.

Yalnızca yazarlar

Böylesi geniş bir alanı kapsayan bu kitabı bir sınır koymam gerekiyordu. Sanat ve edebiyattan tiyatro ve sinemaya, eleştiriyi ve felsefeden müziğe, basından eğitime, din ve bilimden siyaset ve askerliğe, her biri ayrı bir dünya oluşturan alanlardan kişilerin özlü sözlerini kapsamaya kalkışan bir derleme, belli ki, ciltler tutabilirdi. O nedenle, kendimce bir ölçüt getireyim dedim; yalnızca *yazarlar*’ın sözleri arasından seçtim buraya aldıklarımı. Ama yazar kavramını geniş tutmaya çalıştım, belirli bir alanla sınırlamadım. Sonunda, bu kitapta, yalnızca romancılar, şairler, düşünürler, oyun ve deneme yazarlarının değil, kitap yazmış olan ya da eli kalem tutan film yönetmenleri, politikacılar, bilginler, ilâhiyatçılar, tiyatro ya da sinema oyuncularının sözleri de yer aldı.

Her türlü kullanıma açık

Bu derlemedeki özdeyişler öğrencilerin de işine yarayabilir, öğretmenlerin de; edebiyatçıların, işadamlarının, politikacıların da; bir yazı ya da konuşma hazırlayan ya da böylesi sözlere meraklı, böylesi sözlerden hoşlanan herkesin. Evet, böylesi bir alıntılar sözlüğü çok çeşitli kullanımlara açıktır. Yeter ki, bu özlü önermeler, sırf ünlü yazarlardan yerli yersiz alıntılara sığınarak yazıyı ya da konuşmayı süslemek, daha güçlü kılmak amacıyla değil, ortaya konan düşünce ve görüşü sağlam bir alıntıyla beslemek, daha iyi anlatabilmek, zenginleştirmek ya da bir sohbeti daha keyifli kılmak amacıyla yerli yerinde kullanılsın. Joseph Roux'nun dediği gibi: "Alıntı, akıllının elinde elmas olur, aptalın elinde çakıl taşı."

Ne var ki, *Sözün Özü*, salt işlevsel kullanımla sınırlı bir kitap da değil. İsteyenin, düşüncenin imbiğinden süzölmüş sözler arasında dilediği uzunlukta yolculuklara çıkabileceği; dileyenin, rasgele bir sayfayı açarak gönöl hoşluğuyula göz değdirebileceği bir kitap aynı zamanda.

Bu sözlerde yaşamın özü saklı.

Celâl Üster

OKUYUCUYA NOT

Sözün Özü gibi bir kitabın, işe yarayabilmesi, okurca kolaylıkla kullanılabilmesi için, bir dizgeye oturtulması gerekiyordu. Örneğin, özdeyişler yazarlarına göre mi bölümlenecekti, yoksa belirli kavramlar altında mı sunulacaktı? Belirli kavramları temel almanın, sözleri *Aşk, Barış, Edebiyat, Eşitlik, Özgürlük, Sanat, Savaş* gibi başlıklar altında sunmanın okuyucuya daha büyük kolaylık sağlayacağını düşündüm. *Kavramlar Dizini*'ni kitabın hemen başında bulacaksınız. Ama, başlıklar altında sıralanan sözleri tarih sırasına göre verdim ki, bir konu ya da alanla ilgili düşünceler ya da görüşlerin zaman içindeki farklılaşması da bir ölçüde izlenebilsin.

Öte yandan, *Sözün Özü*'nde, her kavramın altında o kavramla uzaktan yakından bağıntılı başka kavramları da sunmaya, yakın düşebilecek kavramlara göndermede bulunmaya çalıştım. Bunun kitabı biraz daha işlevsel kılacağını, kullanımı kolaylaştıracağını düşündüm. Örneklemek gerekirse:

EDEBİYAT

Ayrıca bkz. DİL, KİTAP, KLASİKLER, OKUMAK, YAZARLIK

ya da

EĞİTİM

Ayrıca bkz. BİLGİ, OKUMAK, ÖĞRENMEK

Kitabın sonunda ise bir *Yazarlar Dizini*'ne yer verdim. Bu dizinde, kitapta alıntıları bulunan yazarları birkaç tümceyle tanıtmaya çalıştım. Kısa tanıtların yanı başında da, yazarların kitaba alınan sözlerinin sayfa numaralarını bulacaksınız.

Sözün Özü'ne aldığım alıntıların çok büyük bölümünü kendim çevirdim. Ancak, çok az sayıda da olsa, usta çevirmenlerin zamanında yapmış oldukları çevirilerde yer alan alıntıları onların çevirileriyle sunmanın daha doğru olacağını düşündüm.

ABARTI

Ayrıca bkz. YALAN

Bire bin katan, pireyi deve yapan bir hatibi göklere çıkararak birine Agesilaos demiş ki: “Küçük ayağa büyük ayakkabı yapan bir kunduracıya işinin ustası denebilir mi?”

Plutarkhos

Bahtsızlıklarımızı da, mutluluklarımızı da abartırız. Aslında ne söylediğimiz kadar bahtsızızdır, ne de söylediğimiz kadar mutlu.

Honoré de Balzac

Hedefi vurmak için biraz yukarıya nişan alırız.

Ralph Waldo Emerson

Küçük bir insanın gözünde daha büyük olan her şey bir abartıdır.

Henry David Thoreau

Ölmüş kişilerin meziyetlerini abartmak insani bir şeydir.

Mark Twain

Ölüm haberim bir abartıydı.

Mark Twain

(Gazetenin “Ölenler” sayfasında çıkan yaşamöyküsünü okuduktan sonra.)

Aşk, bir kişi ile başka herkes arasındaki farkın fena halde abartılmış halidir.

George Bernard Shaw

İnsanlar sahip olmadıkları şeylerin değerini abartırlar; gerçeğe ve çıkargözetmezliğe tapmalarının nedeni bu konularda en küçük bir deneyimlerinin olmamasıdır.

George Bernard Shaw

Tüm zayıf insanlar gibi, fikrini değiştirmemeyi çok abartırdı.

W. Somerset Maugham

ACI

Ayrıca bkz. AĞLAMAK

Acımın ödülü deneyimdir.

Aiskhylos

Tanrılardan başka kim zamanı sonsuza dek hiç acı çekmeden yaşayabilir?

Aiskhylos

En büyük acı, kendi kendimize çektiğimiz acıdır.

Sophokles

Gözlerden uzakta acı çeken, gerçekten acı çeker.

Martialis

Acılarımız da gözyaşı dökerler.

Vergilius

Dindir acını, daha güzel bir yarın umuduyla; Salıver sevincini, yazgım değişebilir korkusuyla.

Horatius

İnsanı acı kadar hızla aşağılayan bir şey yoktur. Henüz tazeyken avutacak birini bulur, ama müzminleştiğinde haklı olarak alay konusu olur.

Seneca (Genç)

Mutsuzken mutluluğu anımsamanın Acısı yüreğine çöker insanın.

Dante

Acı çekmekten korkan, korktuğu için acı çekiyordur zaten.

Michel de Montaigne

Acı geldi mi, tek tek değil, Cümbür cemaat gelir.

William Shakespeare

Dertlerini anlatmak çoğu zaman ferahlattır insanı.

Pierre Corneille

Hepimiz ancak başkalarının acılarına dayanacak kadar güçlüyüz.

François de la Rochefoucauld

Hüzün aylıklığın bir türüdür.

Samuel Johnson

Acının kendisi her derde devadır.

William Cowper

Kendi acılarımızdan, başkalarının acılarını paylaşmayı öğreniriz.

Johann Wolfgang von Goethe

Bir başka yaşam var mı? Bir gün uyandıgımda bütün bunların bir düş olduğunu göreceğim mi? Başka bir yaşam olmalı, böylesine acı çekmek için yaratılmış olamayız.

John Keats

Bazıları acı çekmek için can atarlar; zevk yetmez onlara, acı çekmek için yanıp tutuşurlar.

Ralph Waldo Emerson

Hangi acı aşkın verdiği acıdan daha soylu, daha değerli olabilir?

George Sand

Her yüreğin, kimsenin bilmediği gizli acıları vardır; soğuk nevalenin teki deyip geçtiğimiz birçok insanın aslında sadece kalbi kırık olduğunu anlamayız bile.

Henry Wadsworth Longfellow

Mezar başında dökülen en acı gözyaşları, söylenmemiş sözler ve yarım kalmış davranışlar içindir.

Harriet Beecher Stowe

Gözyaşlarımızdan asla utanmamalıyız.

Charles Dickens

Bana kalırsa, siz henüz yeterince acı çekmiyorsunuz. Çünkü çektiğiniz kendi acınız, insanın acısı değil.

Friedrich Wilhelm Nietzsche

Acı çekmek! İçimizdeki tüm iyilikleri, yaşama değer katan her şeyi ona borçluyuz; merhameti, cesareti, tüm erdemleri ona borçluyuz.

Anatole France

Mutluluk beden için yararlıdır, ama zihnin güçlerini geliştiren hüzdür.

Marcel Proust

Yara iyileşir, izi kalır. Ama yara izi bizimle birlikte büyür.

Stanislaw Lec

Acı kapınızı çaldığında ona hiç yer olmadığını söylerseniz, o da size bunun hiç sorun olmadığını, kendi koltuğunu yanında getirdiğini söyleyecektir.

Chinua Achebe

ACIMA

Ayrıca bkz. ACI, AĞLAMAK

Bahtsızların başına gelenlere ah etmeye herkes göntüllüdür, ama o ahlar gönülden değildir.

Aiskhylos

Başkalarının dertleri için dökülen gözyaşı çabuk kurur.

Marcus Tullius Cicero

Merhamet öfkeyi gemlemeseydi tüm dünya yok olurdu.

Seneca (Yaşlı)

Merhametin yumuşaklığı demir kapıları eritir.

William Shakespeare

Başkalarına merhamet gösterir, acılarını kendimize dert ediniriz ve onları ferahlatarak kendimizi de ferahlatırız.

Sir Thomas Browne

Yaşlılarda acıma duygusu pek yoktur. Beyin yumuşadıkça yürek katılaştır.

François de la Rochefoucauld

Benim ne acılar çektiğimi kimse bilemez! Ama bu hep böyledir. Yanıp yakılmayana kimse acımaz.

Jane Austen

Merhamet, erdemlerin ecesidir.

Honoré de Balzac

Merhamet, özellikle hak edildiğinde, duyguların dayanılması en zor olanıdır. Nefret kuvvet verir, ruhu diriltir, intikam ateşini körükler; merhamet ise ruhu öldürür, zaaflarımızı azdırır, insanı kötürüm bırakır.

Honoré de Balzac

Kadınlar, sevmedikleri adama zerre kadar acımazlar.

Alexandre Dumas (Oğul)

Kendi kendimize acımak en büyük düşmanımızdır; ona boyun eğerseniz, bu dünyada asla akıllıca bir şey yapamayız.

Helen Keller

Bütün dünya için gözyaşı dökmek olanaksız. İnsan gücünün ötesinde bir şey bu. Bir seçim yapmak gerekir.

Jean Anouilh

Tanrı umarsızlığın başucuna kendi kendine acımayı koymuştur, tıpkı hastalığın başucuna konan ilaç gibi.

Albert Camus

Merhamet ayrıcalıklı sınıfların kullanımındadır,

Merhamete gelerek
Dilenciye para vermek için eğilen,
Tepeden bakar, aşağı görür.

Peter Weiss

Eğer bir deli elinde bir sopayla şu odadan içeri girseydi, hiç kuşku yok ki aklının dengesizliğine acırdık; ama ilk işimiz kendimizi korumak için önlem almak olurdu. Önce onu bir yumruktaki yere serer, sonra acırdık.

Samuel Johnson

AÇGÖZLÜLÜK

Ayrıca bkz. HIRS, CİMRİLİK

Bu dünyada insanoğlunun açgözlü ve obur tutkuları kadar azgın bir şey yoktur.

Homeros

İnsanoğlunun yalnızca kendisinin konuşması, dinlemeye hiç yanaşmaması açgözlülüktür.

Demokritos

Yoksulluk çok şey ister, açgözlülük ise her şeyi.

Publilius Syrus

Açgözlü her zaman yoksuldur.

Horatius

Açgözlülüğün en kötü yanı iyilikbilmezliğidir.

Seneca (Genç)

Açgözlüye tek mil doğa az gelir.

Seneca (Genç)

Açgözlülük ilençli bir düşkünlüktür: Bir insana azıcık altın ver, ne kadar aç olursa olsun önündeki yemekten bile vazgeçer.

Lucanus

Gecede on batman yer, şafak vaktine kadar da hatim indirerek namaz kılardı. Bir gönül eri bunu işitti. “Yarım ekmek yiyip de uyusaydı,” dedi, “sevabı bundan daha çok olurdu!”

Sâdi

(Hikmet İlaydın çevirisi.)

Hırs, sanayinin mahmuzu.

David Hume

Açgözlülük, ilk günden bugüne, uygarlığın itici gücüdür.

Friedrich Engels

Bu dünya herkesin gereksinimini karşılayabilir, ama hiç kimsenin açgözlülüğünü gideremez.

Mohandas Karamçand Gandhi

Açgözlülük, tıpkı konfor düşkünlüğü gibi, bir tür korkudur.

Cyril Connolly

Oburluk duygusal bir kaçıştır, içimizi kemiren bir şey olduğunun belirtisidir.

Peter De Vries

Böyle davranmayı sürdürürsek, açgözlülüğümüzün kurbanı olacağız; değişmeye yanaşmazsak, yeryüzünden silinip gidecek, yerimizi böceklere bırakacağız.

Jacques-Yves Cousteau

Hepimiz cesur, güvenilir ve açgözlü olarak dünyaya geliriz ve çoğumuz açgözlü olarak kalırız.

Mignon McLaughlin

AÇLIK

Ayrıca bkz. YOKSULLUK

Açlık, kendisini doyurandan başka dost tanımaz.

Aristophanes

Aç insan akla kulak asmaz, adalete kulak vermez, dualara kulaklarını tıkar.

Seneca (Genç)

Hiçbir saat mide kadar düzgün çalışmaz.

François Rabelais

Acıkmayagörsünler, kralı da, dilencisi de aynı iştahla yer.

Michel de Montaigne

Bu dünyada açlıktan daha iyi bir sos yoktur.

Miguel de Cervantes

Açlıkla gurur asla bağdaşmaz.

Jonathan Swift

Açlığın olduğu yerde yasalara saygı duyulmaz, yasalara saygı duyulmayan yerde de açlık olur.

Benjamin Franklin

Açlık, balığın en akıllısına bile zokayı yutturur.

Johann Wolfgang von Goethe

Dünyada öyle aç insanlar var ki, Tanrı onlara ancak ekmeğin biçiminde görünebilir.

Charles Dickens

Adam açlıktan ölüyorsa, aşkmış, işmiş, aileymiş, dinmiş, sanatmış, vatanmış, hepsi boş laftır.

O. Henry

Açlık birçok davranışı açıklayabilir. Tüm kötülüklerin açlığı gidermek için yapıldığı söylenebilir.

Maksim Gorki

Aç adam kolay kanar.

Katherine Mansfield

Aç insanın gözü doğruyu yanlış görmez. Yalnızca yemeği görür.

Pearl S. Buck

Önce ekmeğin, sonra ahlak.

Bertolt Brecht

ADALET

Ayrıca bkz. HAPISHANE, HAK, HUKUK

Madem haksızlık hakseverliğe ağır basacak,
O zaman inanmayalım tanrılara.

Euripides

Her yerde bir tek adalet ilkesi vardır:
Güçlünün çıkarı.

Platon

Gücün haklı çıktığı yerde adalet bekleme.

Phaedrus

Haksever insan, yalnızca haksızlık
yapmayan değil, yapabileceği halde
yapmayan insandır.

Philemon

Adalet, erdemlerin zafer tacıdır.

Marcus Tullius Cicero

Dünyanın tarih ve siciline bakarsan,
Adaletin kaynağında
Adaletsizlik korkusunu görürsün.

Horatius

Adaletin katısı adaletsizliklerin en
büyüğüdür.

Thomas Fuller

Çoğu insandaki adalet aşkı, kendisinin
haksızlığa uğrayabileceği korkusundan başka
bir şey değildir.

François de la Rochefoucauld

Güçten yoksun adalet düşkündür; adaletten
yoksun güç ise zorba.

Blaise Pascal

On suçlunun kaçıp kurtulması bir suçsuzun
acı çekmesinden iyidir.

William Blackstone

Adaleti çok severiz de, adil insanları pek o
kadar sevmeyiz.

Joseph Roux

Suçlu bir insanın yasalara uyulmadan
cezalandırılması, o suçlunun kaçmasından
bile daha tehlikelidir.

Thomas Jefferson

Adalet, halkın ekmeğidir; halk adalete her
zaman açtır.

François-René de Chateaubriand

Adalet, yerleşmiş adaletsizlikleri
onaylamaya yarar.

Anatole France

Adalet diye bir şey yoktur; mahkemede de,
mahkeme dışında da.

Clarence Darrow

Adalet diye bir şey vardır, ama onu her
zaman görmeyiz. Sessiz sakın, gülümseyerek
oracıkta durur, cazgır adaletsizliğin hemen
arkasında.

Jules Renard

Tüm dünya tarihi şöyle özetlenebilir: Ülkeler
güçlüyken her zaman adil değildiler, adil
olmak istediklerinde ise artık güçlü
değildiler.

Winston Churchill

Tek bir hata yüzünden yargılanmayı kim adil
sayabilir ki?

Beryl Markham

Dublin'e döndüğümde gıyabımda
yargılandım, gıyabımda ölüm cezasına
çarptırıldım. Ben de dedim ki: Gıyabımda
kurşuna dizin bari.

Brendan Behan

Buradaki adaletsizlik neredeyse kusursuz!
Yanlış insanlar açlık çekiyor, yanlış insanlar
seviliyor, yanlış insanlar ölüyor!

John Osborne

Adalet, hemen her zaman rötar yapan bir
trene benzer.

Yevgeni Yevtushenko

Adalet, benim gözümde, insanlığın ilk
koşuludur.

Wole Soyinka

SÖZÜN ÖZÜ

ESKİ ÇAĞLARDAN GÜNÜMÜZE ÜNLÜ YAZARLAR
VE DÜŞÜNÜRLERDEN ÖZLÜ SÖZLER

"Sözün Özü" insanlık tarihinin binlerce yıllık birikimine uzanan, bu büyük birikimden her biri pırlanta değerinde sözler derleyen Celâl Üster'in hazırladığı bir kaynak kitap. Edebiyattan resme, ekonomiden felsefeye, politikadan bilime hemen her alandan önemli düşünce adamlarının özlü, çarpıcı, kimi zaman eğlenceli sözleri... Dev bir alıntılar kılavuzu. Yediden yetmişe herkesin yararlanacağı çok önemli bir kaynak.

 can

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

ISBN 978-975-07-1154-1

9 789750 711541